

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อแนวคิดและรูปแบบของมีเดียอาร์ตในประเทศไทย ในช่วงคริสต์ศักราช 1985-2005 ผู้วิจัยได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยเรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 คัดเลือกศิลปินไทยที่สร้างสรรค์งานมีเดียอาร์ต
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การสรุปผลข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

- 3.1.1 ศึกษาข้อมูลหลักปรัชญาของศิลปะร่วมสมัยกับการขยายอาณาเขตทางศิลปะ
- 3.1.2 ศึกษาข้อมูลหลักปรัชญาของศิลปะไทยร่วมสมัย
- 3.1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนิยามของมีเดียอาร์ตอันสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆ คือ ทัศนศาสตร์ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้น
- 3.1.4 ศึกษาข้อมูลหลักปรัชญาและลักษณะเฉพาะของมีเดียอาร์ตในสังคมไทย
- 3.1.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของมีเดียอาร์ต

3.2 คัดเลือกศิลปินไทยที่สร้างสรรค์งานมีเดียอาร์ต

เกณฑ์การคัดเลือกคือ

- 3.2.1 เป็นศิลปินไทยที่มีความโดดเด่นในการใช้สื่อใหม่ คือ
 - 3.2.1.1 มีการสร้างสรรค์งานมีเดียอาร์ตอย่างต่อเนื่อง
 - 3.2.1.2 มีเจตนาชัดเจนต่อการสำรวจ ทดลองและพัฒนาการของการใช้สื่อใหม่ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

3.2.2 จุดเริ่มต้นจากศิลปินที่สร้างงานมีเดียอาร์ตคนแรกและนำแสดงในประเทศไทย มาจนถึงศิลปินรุ่นใหม่ อันสามารถแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีอันตอบสนองต่อการสร้างสรรค์งานมีเดียอาร์ตในบริบทของสังคมไทย และสรุปเป็นกรณีศึกษาศิลปินไทย 10 คนได้แก่ ศ.ดร.อภิรักษ์ โปษยานนท์ รศ.กมล เผ่าสวัสดิ์ อำนวยฤทธิ์ ชูสุวรรณ รศ.อารยา ราษฎร์จำเริญสุข วสันต์ สิทธิเขตต์ มานิต ศรีวานิชภูมิ ไมเคิล เขาวนาศัย แดนสรวง สัจจเวชภัณฑ์ วิชญ์ พิมกัญจนพงศ์ และปรัชญา พินทอง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสัมภาษณ์ศิลปินในกรณีศึกษา 10 คน

โดยกำหนดคำถามดังนี้

- 1) กรุณากล่าวถึงประสบการณ์ในการทำงานศิลปะของคุณโดยสังเขป
- 2) ในฐานะที่คุณเป็นศิลปินที่ทำงานด้วยสื่อต่างๆที่หลากหลายทั้งสื่อแบบจารีต (traditional media : painting , sculpture , printmaking, photo) และสื่อใหม่ (new media) เลยอยากทราบว่าทำไมถึงเลือกใช้สื่อใหม่ (new media) แล้วเริ่มทำงานศิลปะโดยใช้สื่อใหม่ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ไດ
- 3) ในทัศนะของคุณ ไม่ทราบว่าจำกัดขอบเขตหรือนิยามคำว่ามีเดียอาร์ต (media art) ว่าอย่างไร (จำกัดในวงของทัศนศิลป์)
- 4) การเลือกใช้สื่อใหม่มีผลต่อการทำงานศิลปะอย่างไรบ้าง และสื่อที่เลือกใช้สามารถตอบสนองความต้องการสื่อสารได้แค่ไหน อย่างไร
- 5) ช่วยยกตัวอย่างผลงานที่ทำด้วยสื่อใหม่ตั้งแต่แนวความคิด เทคนิค และกระบวนการทำงาน และจำเป็นไหมที่เราต้องฟังพาช่างเทคนิคในขั้นตอนการตัดต่อ

6) ช่วยกล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของสื่อใหม่ เช่น เทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้นทำให้ศิลปินต้องประสบความยุ่งยากมากขึ้นหรือไม่ (ในแง่ของเทคนิค กระบวนการทำงาน) หรือมีข้อดีในแง่ของทางเลือกในการสร้างสรรค์งานรูปแบบใหม่

7) คุณเห็นว่ามีเดียอาร์ต (Media Art) ในบริบทของสังคมไทยเป็นอย่างไร

8) ทางด้านสังคมวัฒนธรรม คุณคิดว่ากระบวนการทำให้เป็นโลกาภิวัตน์จากโลกตะวันตก มีผลกระทบต่อแนวคิดและวิธีการในการสร้างสรรค์งานของศิลปินไทยมากน้อยแค่ไหน อย่างไร

9) โดยภาพรวมของนิทรรศการศิลปะระดับนานาชาติ ศิลปินหันมานำเสนองานด้วย new media กันมากขึ้น ในทัศนะของคุณ ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น

10) กล่าวถึงกระแสศิลปะร่วมสมัยระดับนานาชาติ จะเห็นได้ว่าการใช้สื่อใหม่กันมากขึ้น คุณคิดว่ากระแสนั้นทำให้ศิลปินไทยสนใจหันมาใช้สื่อใหม่มากขึ้นด้วยหรือไม่ หรือถ้าเปรียบเทียบกันแล้วยังคงใช้สื่อแบบจารีตมากกว่า

11) ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ในการทำงานศิลปะอาจมีสามองค์ประกอบใหญ่ๆ ที่มีอิทธิพลในการทำงานศิลปะคือ 1. อัตตา (ธรรมชาติลักษณะนิสัยเฉพาะตัว) 2. สังคมวัฒนธรรมที่เราเห็นและรับรู้สัมผัสโดยผ่านสื่อต่างๆ (media) 3. เทคโนโลยีที่มารองรับ (อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคนิค) เลยอยากทราบว่าคุณมีความคิดเห็นอย่างไรกับสมมติฐานข้างต้น แล้วคิดว่าประเด็นใดสำคัญที่สุดในสามองค์ประกอบนี้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ดำเนินการวิเคราะห์และหาข้อสรุปจากข้อมูลเอกสาร

3.4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ศิลปินในกรณีศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และสรุปผล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บทความมาวิเคราะห์ตามประเด็นเนื้อหาที่กำหนดไว้โดย
การรายงานแบบพรรณนา

3.5.2 นำแบบสัมภาษณ์ของศิลปินมาวิเคราะห์และสรุปข้อมูล และนำเสนอในรูปของการ
อภิปรายแบบความเรียง

3.6 การสรุปผลข้อมูล

วิเคราะห์และนำเสนอในเชิงบรรยาย